

СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ ІННОВАЦІЙ В БАНКІВСЬКОМУ БІЗНЕСІ

Банківський бізнес - це галузь економіки, яка охоплює діяльність банків та інших фінансових установ, що займаються зберіганням коштів, видачою кредитів, обслуговуванням фінансових операцій, інвестиційною діяльністю та іншими фінансовими послугами. Банки виконують різноманітні функції, такі як прийом вкладів, надання кредитів, обмін валют, управління активами та багато інших, сприяючи розвитку економіки та забезпеченню фінансової стабільності [4, с. 112].

Основним завданням сучасного етапу розвитку банківської справи є підвищення якості та захищеності банківської діяльності, що включає в себе розширення асортименту банківських продуктів, їхню диверсифікацію, а також забезпечення їхнього захисту з боку можливих хакерських атак задля збереження цілісності й ефективності фінансової системи та роботи вітчизняного бізнесу.

Сучасні банківські послуги впроваджуються з використанням нових технологій, які допомагають покращити обслуговування клієнтів та оптимізувати контроль і облік операцій згідно законодавства України. Розвиток інновацій в банківському бізнесі стає важливим фактором забезпечення його ефективності, що зумовлений необхідністю адаптації банків до зросту вимог клієнтів та ринкової конкуренції.

У Законі України «Про інноваційну діяльність» перше поняття трактується наступним чином: «Інновації – новостворені (застосовані) і (або) вдосконалені конкурентоздатні технології, продукція або послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру та якість виробництва і (або) соціальної сфери» [3].

Дослідження проблеми сутності та особливостей інновацій у банківській системі займалися такі науковці: А.В. Зайонц А.В., С.В. Іванов, В.Г. Баранова, Л.А. Ключко, М.А. Кузнецова М.А., О.Т. Левандівський, Р.Г. Сніщенко.

Науковець Зайонц А. В. трактує інновації в банківському бізнесі - це стратегічний підхід до використання новітніх методів та інструментів для вирішення фінансових завдань, що дозволяє банкам ефективно конкурувати в умовах швидкої зміни фінансового ринку [2, с. 102].

Інновації в банківському бізнесі на думку Криховецька З.М., Левандівський О.Т. – це впровадження передових технологій в банківську сферу, спрямоване на поліпшення якості обслуговування клієнтів, оптимізацію банківських процесів та розвиток нових продуктів і послуг [6, с. 57].

На думку Кузнецова М. А., Гуйгова Ю. І. інновації в банківському бізнесі – це перетворення традиційного банківського бізнесу за допомогою новітніх рішень, таких як фінтех, штучний інтелект, блокчейн і інші, з метою створення ефективніших та інноваційних сервісів [5].

Дослідивши визначення науковців, ми приходимо до висновку, що іновації – це впровадження нових технологій та рішень для розвитку банківської системи, які включають високий рівень обліку і аудиту надання якісних послуг банку.

А саме:

Персоналізація послуг – розробка індивідуальних фінансових продуктів та сервісів для клієнтів на основі аналізу їхніх потреб та поведінки [3, с. 78].

Розумні фінансові технології - використання штучного інтелекту та аналітичних інструментів для покращення аналізу ризиків, кредитного скорінгу та автоматизації фінансових операцій [3, с. 74];

Продукти енергозбереження та фінансування екологічно-орієнтованих продуктів.

Партнерство з компаніями, які налагоджують іноваційне обладнання для розвитку бізнесу і фізичних осіб.

Цифрові інновації які допомагають клієнтам та банку вести облік і контроль своїх витрат.

У цьому контексті банківські інновації розглядаються науковцями як «кінцевий результат інноваційної діяльності в банківській сфері, який отримав втілення у вигляді якісного нового або удосконаленого продукту чи послуги, реалізованих на ринку, або нового удосконаленого технологічного процесу, що використовується в банківській діяльності, в результаті чого покращується задоволення потреб клієнтів, зростає конкурентоспроможність та ефективність діяльності і відбувається розвиток банку на інноваційних засадах» [9].

Технології банку активно розвиваються, тому важливо контролювати законність проведення операцій. Банк активно за допомогою інструментів аудиту перевіряє фінансову систему в цілому.

В Україні державне регулювання банківської діяльності вже адаптується до інноваційних технологій. Наприклад, Національний банк України (НБУ) [8] розробив ряд нормативно-правових актів, які регулюють використання штучного інтелекту та машинного навчання в банківській сфері. Крім того, НБУ співпрацює з міжнародними організаціями, такими як Група з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (FATF), для розробки міжнародних стандартів регулювання банківської діяльності з урахуванням інноваційних технологій [11]. Положення НБУ про організацію та здійснення банками діяльності з використанням штучного інтелекту та машинного навчання визначає загальні вимоги до використання штучного інтелекту та машинного навчання в банках [8]. Інструкція про порядок здійснення банками діяльності з використанням штучного інтелекту та машинного навчання для виявлення та запобігання фінансовим злочинам, визначає вимоги до використання штучного інтелекту та машинного навчання для виявлення та запобігання фінансовим злочинам, таким як відмивання грошей та фінансування тероризму [7].

Отже, термін «інновації» означає певну сукупність нововведень у банківському секторі, завдяки яким відбуваються позитивні зміни у стратегічному та економічному планах, таких як нарощення клієнтської та ресурсної бази, долі ринку, покращення систем захисту, скорочення витрат тощо. Цей процес включає в себе створення, освоєння та поширення інновацій, що охоплює усі аспекти діяльності банку: від створення концепції до її реалізації.

Список використаних джерел

1. Баранова В.Г. Банківські інноваційні технології: проблеми та перспективи впровадження. Причорноморські економічні студії. 2019. Вип. 40. С. 177—181.
2. Зайонц А.В. Банківські інновації в системі забезпечення конкурентоспроможності банків. Облік і фінанси. 2020. № 1. С. 100-106.
3. Іванов С.В. Особливості банківських інновацій. Причорноморські економічні студії. 2018. №30 (2), С.73-80.

4. Ключко Л. А. Інновації у сфері банківського бізнесу. Збірник наукових праць Університету державної фіскальної служби України. 2019. № 2. С. 109—128.
5. Кузнєцова М. А., Гуйгова Ю. І. Розвиток та впровадження інноваційних банківських послуг в Україні. Ефективна економіка. 2020. № 8. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=8088>.
6. Криховецька З.М., Левандівський О.Т. Сутність і напрями розвитку банківських інновацій. Економіка і держава. №8. 2022. С.56-61.
7. Міжнародні стандарти з протидії відмиванню доходів та фінансуванню тероризму і розповсюдженню зброї масового знищення. Рекомендації FATF. Жовтень 2021 року. URL: <http://fiu.gov.ua>.
8. Офіційний сайт Національного банку України. URL. <https://bank.gov.ua/>
9. Примостка Л.О. Банківський менеджмент: інноваційні концепції та моделі: монографія. Київ: КНЕУ, 2017. 384 с.
10. Сніщенко Р.Г., Даценко Л.І., Мизєва В.І. Напрями впровадження банківських інновацій. Трансформаційна економіка. 2023. №2 (02), С. 53-56.
11. FATF. URL. <https://www.fatf-gafi.org/en/home.html>